

Актуализирани
съвети от 2023 г.

Ваксината срещу HPV

Въпроси и отговори за родителите на
всички младежи на възраст 12-13 години

Тези „Въпроси и отговори“ за ваксината срещу човешки папиломен вирус (HPV) са приложение към листовката, която детето ви би трябвало да е получило в училище.

От 2019 г. ваксината срещу HPV се предлага на всички 12-13 годишни деца.

Моля прочетете тази информация и след това попълнете формуляра за съгласие, който получихте с брошурата, и го върнете в училище.

Обобщение

Тази информация има за цел да отговори на често задаваните въпроси, които може да имате относно ваксината срещу HPV, която ще предпази детето ви от HPV инфекция и свързаните с нея ракови заболявания, включително до 90% от случаите на рак на шийката на матката (при жените) и рак на устата, гърлото, ануса и гениталиите. Също така ще ви насочи къде може да намерите повече информация, ако имате нужда от нея.

Обикновено няма симптоми от HPV инфекция, така че много хора няма да разберат, че са заразени. През повечето време вирусът не причинява рак, защото се убива от имунната система на организма, но невинаги - някои инфекции продължават и водят до рак или генитални брадавици - затова ваксината е толкова важна.

От 2008 г. ваксината срещу HPV се предлага на всички момичета на възраст 12-13 години в 9 и 10 година на обучение. От септември 2019 г. ваксината се предлага и на момчетата по същия начин. Това е така, защото съществуват ясни доказателствата, че ваксината срещу HPV помага за защита на всички млади хора от ракови заболявания, свързани с HPV.

Ако детето ви не получи ваксината през 9-та година, ще му бъде предложена отново, когато училищният екип от медицински сестри посети училището. Повече информация може да намерите на **pha.site/hpv**

Как HPV причинява рак?

Всеки може да се зарази с вируса на HPV. Той се разпространява от един човек на друг по време на сексуални дейности (не непременно сексуален контакт). Има над 100 вида HPV, но само за малък брой от тях е известно, че причиняват рак, свързан с HPV.

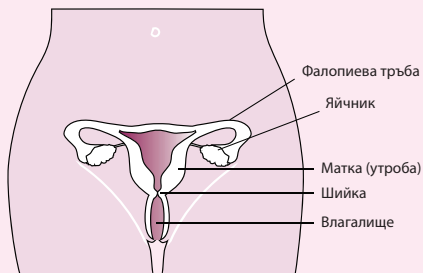
Вирусът попада в повърхностните клетки на устата и гърлото, влагалището, вулвата, шийката на матката, пениса и ануса, където може да остане няколко години, без да причини никаква вреда. След това по причини, които все още не са известни, може да започне да причинява увреждане на тези клетки, което може да доведе до рак с течение на времето.

Най-често наблюдаваният рак, свързан с HPV, е ракът на маточната шийка при жените, като проучванията показват, че HPV вирусът се открива в повече от 99% при тези ракови заболявания. Последните данни сочат, че има връзка между HPV инфекцията и по-рядко срещаните ракови заболявания на вулвата, влагалището, пениса, ануса и някои видове рак на устата и гърлото.

Рак на маточната шийка

Ракът на маточната шийка засяга шийката на матката – входа към утробата (вж. диаграмата). Има 13 типа HPV, за които е известно, че причиняват рак на маточната шийка и само два – тип 16 и 18, които причиняват 7 при 10 от случаите.

Всяка година в Северна Ирландия има около 81 случая рак на шийката на матката и средно 20 жени умират от болестта. Освен това всяка година се диагностицират средно 1125 случая на рак на маточната шийка ин ситу. Ин ситу е мястото, където някои клетки на шийката на матката са получили предракови изменения и вероятността е 1 на 10 жените да бъдат диагностицирани с ракови промени в шийката на матката. Ако те не се лекуват, ракът може да се развие и може да доведе до сериозно заболяване и смърт.

Други видове рак от HPV

Проучванията показват, че HPV типове 16 и 18 също са силно свързани с други видове рак. Аналният и гениталният рак, макар и не толкова често срещани като рака на шийката на матката, са силно свързани с HPV, включително повече от 80% от всички анални ракови заболявания.

Раковите заболявания на устата и гърлото, като езика, сливиците, гърлото и гласовата кутия, също са свързани с HPV. Проучванията показват, че свързаните с HPV ракови заболявания на устата и гърлото се увеличават във Великобритания, особено сред мъжете и по-младите хора.

Как действа ваксината срещу HPV?

HPV ваксината предпазва от няколко вида HPV инфекция, включително типове 16 и 18, които са двата най-често срещани типа, причиняващи рак на маточната шийка и други видове рак.

Прилага се по същия начин като другите обичайни ваксини – инжекция в горната част на ръката. Тялото реагира като произвежда антитела, които помагат на имунната система да се бори с HPV инфекцията. Ваксината не може да причини HPV инфекция или рак.

Защо ваксината се предлага рутинно на всички млади хора на възраст 12-13 години?

Ваксината срещу HPV вече се предлага на всички 12–13-годишни за защита срещу няколко типа HPV, включително 16 и 18. Тип 16 и 18 са двата най-често срещани типа, свързани с ракови заболявания, причинени от HPV. Има ясни доказателствата, че ваксината срещу HPV помага за предпаване от ракови заболявания, свързани с HPV.

HPV е много често срещан и лесно се разпространява чрез сексуални действия. Въпреки че е много малко вероятно детето ви да е изложено на риск от HPV инфекция на тази възраст, тъй като повечето не са сексуално активни до по-голяма възраст, се препоръчва да се направи ваксината сега, защото проучванията показват, че защитата от ваксината е по-добра, когато се прилага в по-ранна възраст.

Предпазва ли ваксината от други полово предавани инфекции?

Ваксината също така предпазва от други видове HPV, които причиняват по-голямата част от случаите на генитални брадавици. Не защитава срещу всякакви други полово предавани инфекции, например хламидия и няма да предотврати забременяване. Ето защо е много важно вашето дете да получи в подходящо време информация за безопасен секс.

Това означава ли, че дъщеря ми ще бъде защитена от всички видове рак на маточната шийка?

Ваксината, използвана в Северна Ирландия (Gardasil® 9) предпазва от девет вида вируси, които причиняват до 90% от всички ракови заболявания на шийката на матката. Ваксината **не** предпазва от някои останали видове, причиняващи рак на маточната шийка.

Ето защо е важно да се прави рутинен скрининг на шийката на матката (цитонамазка), когато е получена покана (от 25-годишна възраст), дори след поставянето на ваксината. Целта на скрининга на маточната шийка е да се открият ранните предракови изменения в нея, които не предизвикват симптоми, но продължават да се развиват в рак. Ако промените се открият достатъчно рано, те могат да бъдат лекувани, за да се предотврати развитието на рак на маточната шийка.

Ще бъде ли детето ми защитено от всички други видове рак?

Ваксината предпазва от двата основни типа вируси (тип 16 и 18), които причиняват някои видове рак на вулвата, влагалището, пениса, ануса, устата и гърлото. Важно е да се отбележи, че ваксината не предпазва от всички видове рак. Понастоящем няма скрининг програми за други ракови заболявания, свързани с HPV. Ако се притеснявате за определени симптоми, свържете се с вашия лекар.

Колко дълго трае защитата на ваксината?

Проучванията показват, че ваксинираните хора поддържат високи нива на защита в продължение на най-малко 12 години, като няма данни за намаляване на защитата. Данните от клиничните изпитвания и текущите изследвания ни сочат, че защитата, осигурена от ваксината срещу HPV, ще осигури доживотна защита срещу тези вируси, тъй като имунната система развива антитела срещу вируса след ваксинацията. В момента не са необходими бустери.

Безопасна ли е ваксината?

Да. В продължение на повече от 10 години безопасността на ваксината срещу HPV е строго наблюдавана и често преразглеждана от много международни органи, включително:

- Регулаторната агенция за лекарства и здравни продукти (MHRA);
- Европейската агенция по лекарствата (EMA);
- Глобалния консултативен комитет на Световната здравна организация (СЗО) относно безопасността на ваксините (GACVS).

Тези международни органи непрекъснато съобщават, че ваксината е безопасна без известни дългосрочни странични ефекти. СЗО изброи 121 страни в целия свят, използващи ваксина срещу HPV (2018 г.). Над 10,5 милиона дози са сложени във Великобритания от 2008 г. насам, а повече от 80 милиона души са ваксинирани по целия свят.

"Световната здравна организация силно препоръчва ваксината срещу HPV за предотвратяване на рака на маточната шийка."

Роб Бътлър, ръководител на имунизацията, Световна здравна организация, Европа

Кога детето ми ще бъде ваксинирано?

Трябва да получите формуляр за съгласие заедно с тази брошура. Важно е формулярът за съгласие да бъде подписан и незабавно върнат в училището. На вашето дете ще бъде предложена ваксина срещу HPV през текущата учебна година в 9-та година на обучение. Ако бъде пропусната ваксинацията през 9-та година, училищният медицински екип ще я предложи отново при следващото си посещение в училището. Предполага се, че лицата над 16-годишна възраст са способни да дават съгласие, освен ако няма конкретни причини за обратното.

Как се прилага ваксината?

Училищният медицински екип от местния тръст за здравеопазване и социални грижи (HSC) поставя ваксината. Лицето, което прави ваксинацията, ще бъде напълно квалифицирано за тази дейност и знае как да се справи с всички проблеми, които могат да възникнат. Ваксината ще бъде поставена в горната част на ръката от медицинска сестра. Повечето лица се нуждаят само от една доза от ваксината, за да се осигури защита. Тази доза обикновено се дава през 9-та година на обучение.

В предишни години бяха препоръчвани две дози от ваксината. Съвместният комитет по ваксинация и имунизация (JCVI) направи преглед на научните доказателства за дозите на ваксината срещу HPV и вече установи съществуването на сериозни доказателства, че една доза от ваксината осигурява същата защита като двете дози. От 1 септември 2023 г. на всички отговарящи на условията ученици в Северна Ирландия ще бъде предложена една доза от ваксината срещу HPV. Младежите, които вече са получили една доза, сега се считат за напълно ваксинирани и не се нуждаят от втора доза от ваксината срещу HPV.

Ще знае ли личният ни лекар, че детето ми е ваксинирано срещу HPV?

Информацията за ваксинацията срещу HPV ще бъде предадена в медицинската практика на вашия лекар, така че да може да бъде вписана в здравното досие на вашето дете.

Ще има ли някакви странични ефекти?

Нежеланите реакции обикновено са леки – най-вече болезненост, подуване и зачервяване, където инжекцията обикновено се поставя в ръката, но които скоро изчезват. Други по-рядко срещани нежелани реакции могат да включват главоболие, гадене, замаяност и/или лека треска. Понякога някои хора могат да припаднат след поставянето на инжекция. Препоръчва се да останат седнали за 10-15 минути след ваксинацията. Това помага за предотвратяване на припадък.

Много рядко някои хора имат алергична реакция скоро след имунизацията. Тази реакция може да бъде обрив или сърбеж, засягащи част или цялото тяло. Медицинската сестрата знае как да се справи с това. Това не е причина да се избягват ваксинациите.

Още по-рядко хората могат да имат тежка реакция със затруднения в дишането и колапс в рамките на няколко минути след инжектирането. Това се нарича анафилактична реакция. Това е изключително рядко и медицинската сестра е обучена как да се справи с нея.

Хората се възстановяват напълно след лечение и обикновено в рамките на няколко часа. Ако желаете да получите повече информация за ваксината, листовката с информация за пациента за Gardasil® 9 може да бъде намерена на: www.medicines.org.uk/emc

Въведете "Gardasil 9" в полето за търсене.

Родителите могат да съобщават за предполагаеми нежелани реакции от ваксините чрез приложението Yellow Card Scheme. Това може да стане онлайн, като посетите <https://yellowcard.mhra.gov.uk> или като се обадите на 0800 731 6789 (09.00 до 17.00 ч. понеделник - петък).

Какво се смята за хората, които имат алергии или други здравословни проблеми, могат ли получат ваксинацията срещу HPV?

Да. Хранителните непоносимости, астмата, екземата, сенната хрема и алергиите обикновено не пречат да бъде направена тази ваксина.

Ако имате определени притеснения относно това, говорете с училищния медицински екип или с вашия лекар, преди детето ви да получи ваксината.

Ваксината ще окаже ли влияние върху друго лекарство?

Няма доказателства, че ваксината намалява ефективността на което и да е лекарство.

Какво ще стане, ако детето ми е болно и не е на училище в деня на ваксинацията?

Училищният медицински екип ще организира ваксината да бъде предложена по друго време.

Какво става, ако детето ми вече е било сексуално активно?

Ако дадено лице е било сексуално активно, има вероятност то вече да е заразено с HPV. Въпреки това, тъй като няма да е известно с кой тип вирус биха могли да бъдат заразени, те все пак трябва да бъдат ваксинирани, тъй като ваксината все пак може да осигури защита.

Какво да направя, ако мисля, че дъщеря ми е бременна?

Не е известно да съществува риск, свързан с прилагането на ваксината срещу HPV, по време на бременност. Въпреки това, като предпазна мярка, ваксината срещу HPV не се препоръчва по време на бременност. Това не се дължи на определени специфични опасения за безопасността при прилагане на ваксината срещу HPV по време на бременност, а защото има ограничена информация за употребата на ваксината по време на бременност. Ако дъщеря ви разбере, че е бременна, скоро след като ѝ е поставена ваксината срещу HPV, това трябва да се обсъди с личния ѝ лекар.

Какво става, ако детето ми не иска да се ваксинира?

Ваксината срещу HPV се препоръчва, поради причините, посочени по-горе, и предлага защита в продължение на много години в бъдеще. Въпреки това, ако детето ви наистина е сигурно, че не иска да си сложи ваксина, не е задължително, но може да иска да говори за това със здравен специалист, преди да вземе решение. За повече информация те трябва да говорят с училищния екип от медицински сестри – сами или заедно с вас, ако предпочитат това.

Какво ще стане, ако детето ми иска ваксинацията, но като родители ние бихме предпочели да не се прави?

Ваксината срещу HPV се препоръчва, поради причините, посочени по-горе, и предлага защита в продължение на много години в бъдеще. Важно е за бъдещето на вашето дете да се оцени, че ваксинацията ще го предпази за много години напред от някои видове рак, свързани с HPV инфекцията. Трябва да обсъдите това с детето си и училищния медицински екип, за да получите повече информация. Важно е да се отбележи, че по закон решението е на детето ви, стига то да разбира проблемите при даването на съгласие.

За повече информация посетете pha.site/hpv

Public Health Agency

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Tel: 0300 555 0114 (local rate).

www.publichealth.hscni.net

Find us on:

